

ARNHEMISCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is f5 in de drie maanden.

ZONDAG 9 MEI.

De prijs der Advertentien is, van een tot vijf regels, f1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Een offer der landsvaderlijkheid.

De zitting der Staten-Generaal van maandag 3 mei zal een onvergetelijke dag blijven in de jaarboeken van Nederland's parlementaire geschiedenis. Op dien dag was het, dat de landsvaders, de miskende, gehoonde, belasterde landsvaders, een nieuw bewijs gaven van hunne lankmoedigheid en onuitputtelijke barmhartigheid ten aanzien van het aan hunne zorgen toevertrouwde volk; een bewijs, dat zelfs de verstoktste opposanten tot inkeer moest brengen en de onlandskinderlijkste mannen de tranen uit de oogen moest persen.

„In den loop zijner rede,” meldt de *Nieuwe Rotterdamse Courant*, in haar verslag der zitting van 3 mei, „heeft Z. Exc. de minister van financiën gezegd, dat hij gemagtigd is de verzekering te geven, dat, wanneer de regering uit de aanneming der voorgestelde intrekking der graanwet bespeurt, dat de Staten-Generaal wenschen mede te werken tot bevordering der algemeene welvaart, de regering ook van hare zijde een offer zal brengen, door nog in deze zitting voor te stellen de afschaffing van den accijns op het gemaal, voorloopig wat de rogge betreft, en latere voorziening in de middelen tot dekking.”

O diepte der landsvaderlijke goedertierenheid! Onvoorwaardelijke, onuitputbare bron van gemoedelijke zorg en onverdiende gunstbewijzen! Terwijl eene wufte, ongestadige volksmenigte, dodelijke heethoofden en tuimelzinnige opposanten, lage pamphlettisten en libellisten, oproerige dagbladschrijvers, — den schoonen naam van Hollandy onwaardig, — aan hun venijn uitspuwen jegens de hun van Gode gestelde regenten en de onwetende, veranderlijke menigte tegen hare wettige heeren en meesters opruien, zit hij, het onbegrepen vernuft, de „het geheel beter overziende” landsvader, de Redder uit den nood der Nederlandsche financiën, de Eenige, de Grote, de Geruststelde zijns kabinets, die ontwerpen te bepalen en voor te bereiden, die, uit de wijsbegeerte van het regt ontsproten en aan de regelen eener gezonde redekunde getoetst, daarna in den vorm van vrijwillige bijdragen en gedwongen leeningen eenen rijken stroom van zegeningen en weldaden over het verbaasde en verraste volk uitstorten.

Hoort het, gij allen, die nog voor verbetering en terugkeer tot de alléén zaligmakende staatsleer des geloofs, der hoop, en des vertrouwens vatbaar zijt, en bloost over uwe verkeerdheid; hoort het, inzonderheid gij, vertegenwoordigers van het Nederlandsche volk, en versmaadt niet de stem des roependen herders te gehoorzamen, opdat hij zich niet met een vergramd gemoed van u afwende, en u, aan uwe verblindende ten prooi latende, de zegeningen zijner genade onttrekke. De regering, — (en de regering is IK) — is bereid aan het „gemeen overleg,” aan de „goede verstandhouding,” een nieuw offer te brengen! Zij zal voorstellen: »de afschaffing van den accijns op de rogge, »en” — o! nooit genoeg naar waarde te prijzen goedheid en zelfverloochening! — »latere voorziening in de middelen tot »dekking.” Keert in tot u-zelf en overdenkt in het diepste van uw gemoed, wanneer het ruim genoeg is zoo veel grootheid van ziel te bevatten, wat zulk een offer haar kosten moet! De regering »offert” den accijns op de rogge op, en de natie zal »het ontbrekende aanvullen!”

Evenwel is de belofte niet onvoorwaardelijk. Het is geene zwakheid der regering, die zich laat afdwingen wat zij uit eigen beweging niet zou gegeven hebben. Integendeel. De Nederlandsche regering weet klem en waardigheid aan hare toevendheid te paren. Zij verkrist hare weldaden niet aan ondankbaren. Wanneer de landsvader goed en bloed ten gevalle van het landskind wil opofferen, moet ook het landskind van zijne zijde zich die opoffering waardig maken. De regering heeft den prijs genoemd, voor welken hare gunst te koop is. »De regering zal ook van hare zijde een offer »brengen, wanneer de regering uit de aanneming der voorgestelde intrekking der graanwet bespeurt, dat de Staten-Generaal wenschen mede te werken tot bevordering der algemeene welvaart.” Zie daar, dunkt ons, zeer staatsmanachtig, en vooral zeer in Nederlandschen zin, gesproken. Gij weet nu, langs welken weg den voor vlijt en goed gedrag uitgeloofden prijs te behalen is! Wilt gij afschaffing van den accijns op de rogge, zoo neemt de intrekking der graanwet aan. *Et si non, non.* Dat »medewerken” voornamelijk is onbetaalbaar! De regering heeft reeds zoo veel »medege-

»werkt tot bevordering der algemeene »welvaart;” het is niet meer dan billijk, dat het landskind op zijne beurt ook eens mede-werke. De regering kan dan toch ook niet alles doen!

Met welk een fier gevoel moet niet het hart van het Nederlandsche landskind kloppen, wanneer hij zijne regering met die van andere landskinderen, of wel, — (o weel!) — met die van geëmancipeerde en mondig geworden volkeren vergelijkt! Daar is alles wat de regering tot de algemeene welvaart »medewerkt,” een pligt, dien zij moet vervullen, voor welken niemand haar dank zegt, — evenmin als men den deugdzaamheden dank zegt, die niet moorden, niet stelen en niet brandstichten — en zelfs zou men onbeschaamd genoeg zijn, haar, zoo zij dien pligt niet vervulde, ter verantwoording te roepen, of zelfs, — o gruwel! — eene andere regering in hare plaats te stellen, die minder achteloos in het vervullen harer pligten was. Doch bij ons . . . hoe geheel anders! Wij leven nog in de gouden eeuw der regeringen, waar geene verscheurende leeuwen en tigers maar alleen goedige lammeren gevonden worden. Nog verkeerden wij in dien benijdenswaardigen staat van schuldelooze, kinderlijke onschuld en kinderlijk geloof, die in volle vertrouwen aanneemt, dat alles, wat de landsvader doet, wel is gedaan. Bij ons is »mede-werken tot de algemeene welvaart” geen pligt, maar eene weldaad; een offer, dat men wel brengen wil, wanneer het landskind daarvoor van zijne zijde een wederkeurig offer wil brengen.

Gelukkig Nederland! waar regering en vertegenwoordiging zoo goed hare verplichtingen begrijpen! Waar het »mede-werken tot de algemeene welvaart” een handelsartikel, eene zaak, waarover gedongen en geboden wordt, is. Moogt gij u nog dikwils in dergelijke landsvaderlijke offers verheugen!

Buitenlandsche Berigten.
Duitschland.
Anhalt-Desau, 26 april. Z. H. de hertog heeft de belasting op het gemaal en den stadelijken accijns op meel en brood tot aan 10 september eenzijdig opgeheven met bijvoeging, dat tot aan 15 november het brood van het land naar het stedsrecht verkoop kan worden teruggevoerd.
Zwitsersland.
 Men vernemdt, dat een voorstel tot hoogerplaat

eedgenoodschappelijk officier voornemens zijn zou, om, ingeval van eene breuke tusschen de Porte en Griekenland, aan deze laatste mogendheid een hulpkorps van niet minder dan 8000 Zwitsers aan te bieden. Frankrijk zou de soldij daarvoor op zich nemen en de manschappen, in troepen van 600 man, met oorlogstoombuizen naar den Piraeus overvoeren.

WURTEMBERG.

Stuttgart, 4 mei (5 ure des morgens). De vrees, welke wij gisteren omtrent de gesteldheid van zaken hier ter stede koesterden, is, helaas, verwezenlijkt geworden. Gisteravond, ten ongeveer 7 ure, zag men, behalve de beschonkene lieden, welke zich gedurende den dag hier en daar vertoonden, werklieden van alle soort, voornamelijk van de publieke werken, leerjongens, lieden en allerlei gepeupel naar de noude stad trekken. De oppermees- ter der bakkers (Bäcker-Obermeister) Majer, een rijk man, die zich bij tijds van koren voorzien had en tevens de wettige woordvoerder zijner mede-nering- deenden was, wanneer het verhooging van de brood- prijs gold, werd sedert lang in kroegen en herber- gen en in de miniatuurbladen, welke de censuur hunnen gang laat gaan, aangeduid als en tot voorwerp van de verbittering des volks. De gemoederen wer- den vervolgens verhit en opgewonden door de tijdin- gen uit Berlijn, en ook door die uit Ulm; men hoorde allerlei bedreigingen nitsproken, als die eens smids- gezels: »nu verkoop ik mijn werkgereedschap, maar den grooten voorhamer houd ik; ik weet nu, waar ik de zaak aankloppen moet.» De autoriteiten schijnen aan de gezegde demonstratie tegen Majer geen ge- loof te hebben gehecht, maar veelal beducht te zijn geweest voor wanordelijkheden op de koren- markt, welke heden gehouden wordt, en van daar, dat de menigte, toen zij zich voor het bedreigde huis verzamelde, vrij spel had. Ongeveer ten 8 ure wa- ren in den leogwenk alle deuren, vensters, toon- banken, enz. tot het huis en het bakkers-gereedschap des heeren Majer behorende, tot op de derde ver- dieping toe uit de ramen naar beneden en op straat geworpen. Al spoedig kwamen patroeljes in storm- marsch aangetruff, daarna de burgerwacht te paard, brandpikete en geheele regimenten ruitery. Het ter- rein was in een oogenblik gezuiverd, maar de volksmenigte ging niet uiteen, doch groeide ziender- oogen aan. Aan het gevoel en geschreeuw was geen einde; van bebedigingen kwam het tot verzet tegen de militaire magt, tot het werpen met stenen, welke door metaelaars-gezellen in karren aangebragt wer- den; eene geheele houten schutting werd omverge- haald, om zich wapenen te verschaffen. Tegen de afdrukkende en spoedig met blanken sabel op de zijnsigte inhelwende ruitery werd op deze plaats eene patrioede ophefing. De opstand strekte zich hoe- lang zoo verder en over de vijf voornaamste straten uit. Zelfs in de meest afgelegene gedeelten der stad werden glazen en lanternen ingeworpen. Te 9 1/2 ure hoorde men het eerst het kort-geweervuur. Tegen middagrukt werd het rustig. Naar wij heden mor- gen vernemen, is er een man, een arbeider, dood- geschoten en zijn er velen door sabels en lanssen gewond geworden; ook zijn er vele arrestatiën ge- daan. De koning en de kroonprins waren, slechts vergeteld van een gering gelide, te paard ongetuigen van deze onlusten.

BADEN.

Karlsruhe, 4 mei. Het regerings-blad behest twee verordeningen, bij de eerste waarvan, uit aanmer- ding dat tegenwoordige duurte van levens-middelen, yoooploepig vastgesteld wordt, dat granen, aardappel- len en veel in het grootverkoop, en op openbare markten, respectievelijk in openbare meel- kassen, mogen verkocht worden. Hiervan zijn uit- gezonderd de granen, welke aan den staat, aan ge- meenten, openbare inrigtingen van weldadigheid, of aan bijzondere vereenigingen tot ondersteuning der noodlijdenden, aan molenaars, of aan bakkers voor hun bedrijf, of aan andere personen in kleine hoe- veelheden, tot van een mud, verkocht worden. Ook medebereking tot de aardappelen en met niet zij- gelijke uitsonderingen bepaald. Overigens is nog de verkoop van vruchten in den halm, gelijk mede van nog in den grond zijnde (noch in der Erbe beind- lichen) aardappelen verboden.

ENGLAND.

Londen, 5 mei. M. Thackeray, die Griekenland heeft, lord Palmerston, die het: Huis der Ge-

meenten in het breede beklaagd over de wijze, waar- op dat rijk thans wordt bestuurd, — over de re- geringloosheid, die er heerscht, — en vooral over de nalatigheid of den onwil van het gouverne- ment, om aan 's lands geldelijke verplichtingen te voldoen. Ook gaf hij zijne afkeuring te kennen van de pogingen, die Frankrijk aanwendt, om in Grie- kenland eenen overwegenden invloed uit te oefenen. Hij betuigde, bij herhaling, zich geenszins met de in- wendige aangelegenheden van dat land te willen be- moeijen, en dat het hem volmaakt onverschillig was, wie daar het bestuur in handen hadden; maar al- leen dit te vorderen, dat de welvaart van Grieken- land door een goed bestuur verzekerd werd, en dat het gouvernement voor de naauwgezette vervulling van deszelfs geldelijke verplichtingen zorgde. Voorts gaf de minister te kennen, dat omtrent dit een en ander ernstige vertoogen aan het Grieksche bestuur gedaan waren.

Berigten uit Lissabon, van 27 april, melden, dat de koningin het aangeboden ontslag der ministers had aangenomen, en dat waarschijnlijk een gema- tigd ministerie zou benoemd worden. H. M. had de door lord Palmerston gestelde voorwaarden van be- middeling verworpen, en de verdere onderhandeling was geschorst, totdat het lot van St. Ubes zou be- list zijn.

FRANKRIJK.

Parijs, 5 mei. In de Kamer der Afgevaardigden werd heden de discussie voortgezet over het buiten- gewoon credit voor de dienstjaren 1846 en 1847. Ten gevolge eener aanvraag van 880.000 franken voor buitengewone zendingen, heeft de heer Billaut verscheidene daden van den minister van buiten- landsche zaken en vooral de zending in China aan- gevallen. De heer Guizot heeft den heer Billaut geantwoord en hem herinnerd, dat Frankrijk sedert twee eeuwen de christenen in China beschermt en dat het dit recht moest trachten te behouden.

Het is bekend hoe groote en veelvuldige dien- sten de heer Egnard, sedert twintig jaren, niet opgehouden heeft aan Griekenland, aan de zaak van deszelfs gouvernement te bewijzen.

Men verzekert heden, dat die edelmoedige Grie- kenvriend hun al weder op nieuw een bewijs van zijne onuitputtelijke genegenheid gegeven heeft.

Onderrikt van de demonstratie, door het Engelsch gouvernement gedaan, met het opzenden van drie linesschepen, om de reaten van het verschenen half- jaar der legating in te zorderen, en bewust, dat het Grieksch gouvernement op dit oogenblik niet in staat is, deze uitbetaling, te doen, zou de heer Eg- nard aan den chef van het kabinet van Z. M. koning Otto geschreeven hebben, om hem te melden, dat, bijaldien Engeland in zijnen eisch bleef wilharderen, hij het bedrag van het gevorderde, halfjaar ter be- schikking van het Grieksche gouvernement stelde.

De heer de Pommeroux heeft den hertog van Vicenza (Caillincourt) uit de Jockey-Club geweerd, op grond, dat hij geenszins een zoon van den man, die deel had gehad aan het ter dood brengen van den hertog van Enghien, in zijn gezelschap konde dulden. Dit heeft aanleiding gegeven tot een twee- gevecht, waarbij de eerafgewandte nog al gevaarlijk door een degen-steek, in de nabijheid van het hart, is gewond.

Eene drievoudige plegtigheid, heeft heden hier plaats gehad. Het was namelijk de 26ste verjaardag van den dood des keizers Napoleon, en de dubbele afbrenging van het stoffrijk overschot van twee zijner geloveste minnaren, van Bertrand en Barbe. De kerk der Invaliden was voor deze plegtigheid, welke van des morgens tien ure tot een ure heeft ge- duurd, eenvoudig maar smaakvol getooid. Onafzien- baar was de menigte, die haar bijwoonde.

Binnenlandsche berichten.

Gruvenburg, 7 mei. Al de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn heden ver- gaderd over het voorstel van den heer Hoffmann, be- trekkelijk de benoeming eener commissie tot het opmaken van een adres, nepens het Belgische trac- taat, en tot het in overweging nemen van de voor- gegaane, wat verpens de maatschappij van weldadig- heid. De Hooge Raad, burgerlijke kamer, heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van van der Gaag, betrekkelijk het huwelijk, hem toebehoorende, en waar-

van de onteigening ten behoeve van de Holland- ijzeren spoorweg-maatschappij was bevolen. De Raad heeft de ingestelde voorziening in cassatie verworpen op grond, hoofdzakelijk, dat teregt door het hof Zuid-Holland is aangenomen, dat niet alleen de koninklijk besluit de onteigening in het algemeen gelast, maar uitdrukkelijk daarbij zijn aangewe- de percelen, zoo als die op de registers van kadaster zijn ingeschreven en op het terrein zijn af- gebakend, met opgave van het aantal roeden, waar- door in allen deele is voldaan aan de vereischten de wet op de onteigening van 29 mei 1841 (Staatsblad no. 19) en dus ten onregte de schending der artik- len 2, 3, 6, 18 en 19 derzelve was beweerd.

De Raad heeft voorts nog, oordeelende de hooger beroep van vonnissen, door het geregiste- te Suriname gewezen, uitspraak gedaan in de zaak van M. C. Levenswaard contra Nunes. Gelijk men zich herinnert, geldt het daarbij de vraag, of een slavin, bij testament zijnde vrijgelaten, doch waar- voor nog geene brieven van manumissie waren ver- kregen, in dien tusschentijd kinderen krijgende, de- al of niet den staat van vrijheid der moeder moeten volgen of als slaven en dus als de eigendom van de erfgenaam moeten worden aangemerkt. De Raad heeft beslist, dat zoodanige moeder in dien tusschenstaat genaamd pikie jam vrij was, zoewel burgerlijk als staatkundig, in weerwil van het verbod van een publicatie, in Suriname bestaande, om bij verkoop de kinderen van de ouders af te schieden, zoodat de erfgenaam van den testateur alle recht in dezen stand der zaak verloren heeft, om den zoon eener afge- vrijgelatene als slaaf te zich te nemen. Mouton- keijk op deelen grond heeft de Raad het appel niet gedaan, en, op nieuw recht doende, den eerste geantimeerde veroordeeld, den zoon van de eischer weder in hare handen te stellen, en zijnen naam uit het slaven-register te doen verwijderen en voorts restitutie aan de eischeres van alle toedantige vruc- ten, baten en profijten, als de geantimeerde van de zoon reeds heeft genoten of nog had kunnen genot- ten; met veroordeeling einderijk van de beide gean- timeerden in de kosten, zoo in eerste aanleg als in appel gevallen.

Wij verheugen ons te kunnen berigten, dat Z. M. de koning zich thans weder zeer wel bevindt. Hoogstdezelve is heden middag in een open rijtuig uitgereden. De heer de Gijnze van Vetscho, predikant te Leiden, vroeger als leeraar bij de hervormde gemeen- te te Weesp werkzaam, had aldaar in de papieren der hervormde kerk een aantal oude handschriften en oude drukwerken ontdekt, welke door Z. W. Ew. met veel moeite en kosten, zijn bijeenverzameld en tot een geheel gebragt. Deze in de vorige verzaam- ling is, als nu door Z. W. Ew. met voorschrift van kerkmeesteren der hervormde gemeente te Weesp, ten behoeve der koninklijke bibliotheek afgeaan. Naar men vernemt heeft Z. M. dat aanbod, ten be- hoeve der instelling, aangenomen, en, ter belodning van den arbeid des heeren van Vetscho's Z. W. Ew. be- giftigd met de orde van den Nederlandschen Leeuw. Terwijl Hoogstdezelve aan kerkmeesteren voornoemd eene gouden medaille heeft geschonken.

In den nacht van den 5den op den 6den dezer is te Voorburg in de R. K. kerk een inbraak ge- pleegd. De dieren zijn door een raam aan de linker zijde bijna gedrongen en hebben de armbuis open- gebroken. Deze was echter kort te voren geleedigd, zoodat de dieven hun doel niet konden bereiken, maar ontfermde zake moesten afrekken. Groningen, 6 mei. Onderscheidene landbeden en dit gewest hebben tot heden gedeelte eerst geper- denpooper, of ook wel eemig regge, van de markt teruggehouden, alleenlijk, om daarvan aan huang- arbeiders tot eenen matigen prijs af te geven, som- migen tegen drie, anderen tegen vier gulden het mud te beseden dan de voren van de voren. Zoodanige voordele- den zijn te 9 1/2 uure vanmiddag, om deszelfs, onvermild, te laten. Uittreksel uit het voorlopig verslag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, betreffende de 1000-jarige staatsbegroting. De medewerking tot het vaststellen der uitgaven van den staat en tot het regelen der middelen, waardoor die uit-

garen behooren te worden gedekt, is eene der gewichtigste bemoeijingen, waartoe de grondwet de vertegenwoordigers des Volks roept: — het onderzoek, toch, der daartoe betrekkelijke regerings-voordragten leidt als van zelf tot een beknopt overzicht van de verschillende deelen des staatsbestuurs in verband tot de voor ieder derzelve verlangde geldsommen. Het kan dus geene verwondering baren, dat, even gelijk de regering het noodig heeft geoordeeld, om bij de indiening der begrootings-wetten voor 1848 en 1849 in algemeene beschouwingen over den toestand des lands te treden, zoo ook de leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal de behoefte hebben gevoeld, om, alvorens tot de beoordeeling dezer begrootings-wetten zelve over te gaan, hunne denkwijze over dien toestand en over den algemeenen gang des staatsbestuurs bloot te leggen. Met de mededeeling van de hoofdtrekken dier algemeene beschouwingen heeft de commissie van rapporteurs gemeend het tegenwoordig verslag te moeten openen.

Algemeene beschouwingen.

§ 1. De buitengewone offers, welke van de natie gevorderd en met prijzenswaardige onderwerping aan de wet gebragt zijn, hebben aanvankelijk gewenschte uitkomsten opgeleverd: — de bestaande aanzienlijke te-korten, treurige gevolgen van vroegere misslagen, zijn gedekt, de vermindering van het rentebedrag door verwisseling van staatsschulden is mogelijk geworden en het krediet van den staat is op zene roemrijke wijze gehandhaafd. — Dit alles is met dankbaarheid erkend, en levert, naar het oordeel van al de leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, stof tot meer bemoedigende vooruitzichten in de toekomst op; maar het vertrouwen der regering op het duurzaam evenwigt tusschen ontvangsten en uitgaven en hare beschouwingen over den toestand der bronnen van onze welvaart en over den druk der belastingen worden door onderscheidene leden niet zoo geheel gedeeld. Naar het oordeel dezer leden, wier gevoelen in dit opzigt vrij algemeen is beaamd, konde door de bedoelde opoffering slechts eene aanvankelijke verbetering van onzen financiëlen toestand worden bewerkt en kan een volkomen herstel alleen door duurzame krachtsinspanning worden verkregen.

Het evenwigt tusschen ontvangsten en uitgaven, zegt men, is slechts op eene gedwongene wijze daargesteld, doordien onderscheidene uitgaven, waarvan de regering de noodzakelijkheid beweert, tijdelijk worden ingekrompen, om nader weder te worden verhoogd; daarenboven doen zich jaarlijks ongewone en onverwachte uitgaven voor, die men telkens als buitengewoon voorstelt en uit buitengewone middelen dekt, maar die de ondervinding geleerd heeft, dat in eene staatsinrigting onder eenen anderen vorm jaarlijks terugkeeren; wanneer men nu daarbij in aanmerking neemt, dat sommige takken van nijverheid kwijnen; eenige bronnen van vroegere welvaart verstopt zijn; de middenstand op vele plaatsen teruggaat; de toenemende landverhuizingen werkzame handen wegvoeren, en de kanker der armoede, hoeder dan niet in gelijke mate als eijlers, echter op eene onrustigende wijze aan onzen maatschappijken toestand knaagt, dan moet men de vrees voeden, dat op den duur de gewone inkomsten niet op dezelfde wijze zullen blijven vloeijen.

§ 2. De druk der belastingen, toch, zoo zegt men verder, is zwaarder dan de regering zulks schijnt te bevroeden. De vergelijking met andere volkeren, of andere tijden, waarop de regering eene voorgestelde beschouwing doet rusten, is een maatstaf, die niet de nusterste behoedzaamheid behoort te worden aangewend, om het gevaar te ontgaan, van zich zelve of anderen te misleiden. Het is toch niet genoeg, om de geheele ophengst der belastingen van twee verschillende volkeren te kennen, en dit cijfer over het bekende tijdstip op te slaan, ten einde daaruit met zekerheid te kunnen afleiden, waar de belastingen het meest knellen, indien men niet tevens daarbij in aanmerking neemt, welke de verhouding tusschen belastingen en niet-betalenden, en welke de invloed der bestaande belastingen op ontwikkeling of belemmering der algemeene welvaart zij. En wat de vergelijking met vroegere, door het Nederlandsche volk doorleefde tijdvakken betreft, zoo kan de daaruit door de regering afgeleide gevolgtrekking in geenen deelen worden beaamd, omdat de regering daarbij alleen let op de geldsommen, die in 's lands schatkist vloeijen, en de aanmerkelijke bijdragen voorbijzet, die thans, meer dan vroeger, onder de benamingen van gewestelijke en plaatselijke lasten van de ingezetenen worden gevorderd. Het is niet de grond van bekommering is door vele leden gevoeld, dat, ter bestrijding van de onvermijdelijk moedelijke uitgaven, boven de opbrengst der gewone belastingen, zulke aanzienlijke bijdragen uit de inkomsten der Overzeesche bezittingen gevorderd worden. De onzekerheid dezer inkomsten, die door ongunstige weersgesteldheid aanmerkelijk kunnen worden ingekort, of door staatkundige gebeurtenissen geheel of ten deele afgesneden, maakt het bedenkelijk, om daarop, als duurzame middelen, ter bestrijding van gewone uitgaven, te blijven rekenen. Het gemis dezer inkomsten, al ware het slechts gedurende weinige jaren, zoude de schromelijkste gevolgen na zich slepen en bij de herstelling mogelijkheden, dat tot het behoud

der bronnen, waaruit die inkomsten vloeijen, zelfs buitengewone krachtsinspanningen zouden kunnen worden vereischt, kan het geene overdrevene bezorgdheid worden geacht, dat, bij de verlangde vaststelling der staatsbegrooting voor een nieuw twee-jarig tijdvak, ernstig op dit gevaar worde gewezen.

§ 4. Andere leden, ofschoon de voorafgaande beschouwingen in meerdere en mindere mate deelende, hebben echter gewichtige gronden ter opbeuring gevonden in het vele goede, dat, sedert 1840, is tot stand gebragt. Zij hebben daartoe op de meerdere orde en regelmaat in de financiën, en het, voor het eerst, werkelijk sluiten van ontvangsten en uitgaven gewezen; zij hebben de meerdere volledigheid der begrootingen, en de zamentrekking der veelsoortige staatsschulden aangehaald; zij hebben eindelijk den gewenschten voortgang van het werk der vermunting, de aanbieding van een volledig strafwetboek, en de opheffing van onderscheidene speciale fondsen in herinnering gebragt, en, bij het vooruitzigt, dat de regering op dezen weg niet zal stilstaan, tevens de hoop uitgedrukt, dat allengs de vroeger onoverkomelijk schijnende bezwaren geheel zullen worden opgeruimd. Allen, daarenboven, welk gevoelen zij ook omtrent het geheel van onzen toestand, mogen aankleven, hebben in het aanwezig zijn van nog vele bezwaren geene gronden tot geheele ontmoediging gevonden. Integendeel, zij weten, dat kalme beradenheid een der hoofdtrekken der natie is, welke ook gedeeltelijk door hen wordt vertegenwoordigd; zij weten, dat die kalme beradenheid even ver verwijderd is van angstige vrees voor de toekomst, als van zelfmisleiding omtrent bestaande gevaren; zij weten, dat geen offer voor deze natie te zwaar zoude vallen, om zowet de onafhankelijkheid van haar bestaan als het behoud der bezittingen, die aan de roemrijkste bladen hare geschiedenis herinneren, zelfs tegen eene aanzienlijke overmagt, te handhaven en te verdedigen, — maar zij weten tevens, dat de ongekunstelde blootlegging van onzen toestand, en de overtuiging, dat al het mogelijke wordt aangewend om dien toestand te verbeteren, de ware middelen zijn om den moed der natie op te beuren, en het vertrouwen op de regering te schragen.

§ 5. Is nu die overtuiging daar, of is zij integendeel in meerdere of mindere mate geschokt? Ziedaar de hoogst gewichtige vragen, met welke beantwoording de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zich voor het onderzoek der ingediende staatsbegrooting hebben bezig gehouden. Om dusdanige overtuiging op goede gronden te doen rusten, behoort, naar het oordeel van alle leden, de zekerheid aanwezig te zijn, dat de regering alle in haar bereik zijnde middelen aanwendt, om den schuldenlast op den duur te verminderen, hij het regelen der staats-uitgaven de meest behoedzame spaarzaamheid in acht neemt, in het beheer der geldmiddelen van den staat de meest nauwkeurige orde en naauwgezetheid betracht, de belemmeringen van handel en nijverheid door doelmatige verbeteringen tracht op te heffen, en in de zedelijke en verstandelijke behoeften der natie in de ruimste mate voorziet. Deze verschillende bestanddeelen der voorgestelde gewichtige vragen hebben nader tot de navolgende beschouwingen aanleiding gegeven.

§ 6. Het aanzienlijk bedrag der renten van onze staatschulden, waardoor meer dan de helft van onze gewone inkomsten wordt verzwolgen, is de hoofdbron der bezwaren, die op den duur op de natie blijven rusten. Terwijl nu aan den eenen kant de daaruit voortvloeiende verplichtingen heilig moeten zijn, en voor geen offer mag worden teruggedeeind, dat het tot dusverre ongekrenkte vertrouwen op de meest gemoedelijke naleving der jegens de schuldeischers van den staat aangegane verbintenissen kan handhaven, zoo behoort het aan den anderen kant op der de voornaamste pligten der regering, om geen middel onbeproefd te laten, ten einde, in tijden van rust en vrede, dien last te verminderen, en daardoor vermeerderde krachtsinspanning in tijden van druk mogelijk te maken. Naar het oordeel nu van vele leden behoort de regering inachtig te zijn op het daarstellen van een waarachtig amortisatie-fonds, hetwelk zowel door doelmatige besparingen, als door uitbreiding van den verkoop van domeinen zoude kunnen worden gevoed, en misschien, naar het denkbeeld van enkele leden, de meest aanzienlijke bijdragen uit den verkoop van gronden in onze Overzeesche bezittingen zoude kunnen vinden, indien de regering, na ernstige overweging der daaromtrent meermalen gedane voorstellen, daaria geene onoverkomelijke bezwaren mogt ontmoeten. De aanvankelijk gelukkige werking van zoodanige amortisatie, al ware het zelfs op eene beperkte schaal, zoude van onberekenbaar nut zijn, om het vertrouwen der natie op hare toekomst op te beuren.

§ 7. De geest van wijze spaarzaamheid behoort het rigtsnoer der handelingen van iedere regering te wezen: aan de Nederlandsche regering is die plicht in eene dubbele mate opgelegd. Sedert jaren en bij alle mogelijke gelegenheden hebben dan ook de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal op de in-acht-neming der meest mogelijke bezuiniging aangedrongen, doch, zonder de besparingen te wiffen miskennen, die in verschillende takken des staatsbestuurs, hebben plaats gehad, hebben zeer vele leden zich gedrongen ge-

voeld, om bij deze gelegenheid als hun gevoelen te openbaren, dat de regering geenszins dien waren geest van spaarzaamheid aan den dag legt, die het gevolg van een levendig besef der ontoereikendheid van onze gewone inkomsten behoort te wezen, en die zich meer in eene vereenvoudiging des raderwerks en in afsnijding van alle doel-looze uitgaven, dan in kleine en dikwerf nadeelige beknibbelingen op sommige posten der staatsbegrooting openbaart.

Als een doorslaand bewijs, dat deze, zoo hoogst noodzakelijke geest van spaarzaamheid geenszins bij de regering heerscht, hebben deze leden aangevoerd, dat de raming der meeste uitgaven niet geschiedt naar de uitkomsten van hetgeen werkelijk is benodigd geweest, zoo als zich dit uit den staat der af- en overschrijvingen van de Algemeene Rekenkamer openbaart, — maar dat de meeste departementen van algemeen bestuur meenen genoeg gedaan te hebben, wanneer zij eene vermindering op de vroeger toegestane sommen kunnen aanwijzen, of wanneer zij, ten slotte, het geheel hunner begrooting iets lager stellen, ofschoon, hetgeen zij op sommige artikelen verminderen, weder op andere wordt verhoogd. Op deze wijze, zeggen diezelfde leden, zijn onze staatsbegrootingen meer gelijk aan eene onderneming voor eene bepaalde som, dan aan eene waarachtige raming van behoeften.

§ 8. Het is onmiskenbaar, dat er sedert eenige jaren meer orde in het beheer onzer geldmiddelen bestaat: de verbetering der instructie voor de Rekenkamer, de krachtige handhaving der waarborgen voor eene geregelde verantwoording der lands-inkomsten, waarvan dit collegie zulke doorslaande blijken geeft, en de verevening en opheffing van verschillende bijzondere fondsen, vroeger bronnen van menigvuldige verwarringen, zijn zoovele teekenen van vooruitgang, waarover men zich te regt mag verblijden. Dan, het is niet genoeg op den goeden weg te zijn: — vooruitgang, duurzame vooruitgang op denzelfden kan alleen tot het gewenschte doel leiden; het kwaad was te diep geworteld, om door verslappende handen te worden uitgeroeld; alleen door krachtige en bestendige inspanning kan het volkomen herstel van ons geldelijk beheer worden bereikt.

Uit dit gezigtspunt heeft men gemeend het te moeten betreuren, dat nog zooveel ongedaan is gebleven, dat nog zooveel duisterheden aanwezig zijn, dat zoo vele billijke wenschen onbevredigd zijn gebleven en dat bepaalde beloften tot heden onvervuld zijn gelaten.

Tot staving van een en ander is vrij algemeen op de navolgende belangrijke punten gewezen:

a. ontbreekt tot dusverre de rekening over 1844, die ter juistere beoordeeling van de tegenwoordige begrooting een onmisbaar vereischte is;

b. is de afsluiting van afgeloopen diensten nog steeds achterlijke gebleven;

c. heeft men nog nimmer ontvangen het uitvoerig verslag van het gebruik der geldmiddelen, zoo als hetzelfde bij artikel 126 der grondwet bedoeld is;

d. is de belofte nog niet nagekomen om het stelsel onzer comptabiliteit aan een grondig onderzoek te onderwerpen, en daarvan mededeeling te doen;

e. is de achterstand nog niet verevend, hoerzeker zulks reeds in 1845 had behooren te geschieden, zijnde de thans aan den dag gebragte bezwaren, die deze verevening heeft ontmoet, van zoodanigen aard, dat dezelve, om dit uitstel te regtvaardigen, reeds vroeger hadden behooren te worden opgelegd;

f. blijft de verevening en opheffing van vele bijzondere rijks-fondsen, niettegenstaande herhaalden aandringen herhaalde toezeggingen, achterwege;

g. is de verevening met het groothertogdom Luxemburg, waaruit, volgens de wet op den achterstand, nog baten aan de schatkist moeten toevloeijen, en die bij de beantwoording van het voorloopig verslag op de nog loopende staatsbegrooting, pag. 5, § 4, als kort aanstaande mogt worden beschouwd, na een tijdsverloop van twee jaren nog niet tot stand gekomen.

h. is de wet tot regeling der militaire pensioenen reeds in 1842 beloofd, en in 1846, bij de behandeling der wet op de burgerlijke pensioenen, bij herhaling bepaaldelijk toegezegd, tot heden niet ingekomen.

Al deze te kort-komingen aan billijke wenschen, of gebeden, waarvan sommige bijzonder zwaar hebben gewogen, hebben vele leden tot de overtuiging geleid, dat de regering nog steeds nalatig blijft, om onzen geldelijken toestand tot volkomene helderheid en evenheid te brengen, waaraan evenwel de behoefte, ter voorkoming van nieuwe verwikkelingen, onmiskenbaar is.

Ten blijke, dat, niettegenstaande vele verbeteringen in gewichtige geldelijke aangelegenheden nog de noodige juistheid en overeenstemming ontbreken, is het volgende aangevoerd:

In het verslag over 1844 (bijlage 1, pag. 20 en 31) staat het nadeelig slot van het dienstjaar 1842 uitgetrokken met 18,489,564.41

In de bij de Rekenkamer op den 9den juni 1845 vastgestelde balans levert de eindsluiting van dit dienstjaar een te-kort op van . . . . . » 8,171,988.70

